

Avgifter, taxor samt riktlinjer för
avgiftshandläggning inom vård-
och omsorgsnämnden vid insatser
enligt SoL, HSL och LSS.

Beslutad av kommunfullmäktige
31 oktober 2019, § 116. Dnr KS2019.0348

Innehåll

1	Syftet med riktlinjer	4
1.1	Kommunfullmäktiges principbeslut och rätt till årlig omräkning	4
2	Allmänt om rätten att ta ut avgifter inom vård och omsorg	4
2.1	Socialtjänstlagen	4
2.2	Hälso- och sjukvårdslagen	4
2.3	Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	5
3	Allmänt om handläggning av avgifter	5
3.1	Avgiftsbeslut	5
3.1.1	Sekretess	5
3.1.2	Myndighetens serviceskyldighet	5
3.1.3	Årlig revidering av avgift/omprövning	5
3.1.4	Överklaga beslut	6
4	Huvudprinciper i avgiftssystemet	6
4.1	Prisbasbelopp	6
4.2	Högekostnadsskydd för avgifter – maxtaxa	6
5	Beräkning av avgifter	6
5.1	Avgiftsunderlag	6
5.2	Avgiftsberäkning för olika hushållstyper	7
5.2.1	Ensamboende	7
5.2.2	Makar och registrerade partner	7
5.2.3	Sammanboende	7
5.2.4	En av makar/registrerade partner flyttar till särskilt boende	7
5.3	Avgiftsgrundande inkomster	7
5.3.1	Inkomst av näringsverksamhet	8
5.3.2	Inkomster/utgifter som inte är avgiftsgrundande	8
5.4	Beräkning av avgiftsutrymme	9
5.4.1	Förbehållsbelopp – minimibelopp	9
5.4.2	Höjning av minimibeloppet (individuella tillägg)	9
5.4.3	Sänkning av minimibeloppet	10
5.4.4	Bostadskostnader	10
6	Avgifter enligt Sol (HSL)	11
6.1	Avgifter/kostnader utanför maxtaxa	11
6.1.1	Hyra på särskilda boenden	11
6.1.2	Avgift för medboende i särskilt boende	11
6.1.3	Matkostnader	12

6.1.4	Elavgift.....	12
6.1.5	Resor till och från dagverksamhet (SoL)	12
6.2	Avgifter inom maxtaxan	12
6.2.1	Maxtaxa (högstkostnadsskydd).....	12
6.2.2	Grundavgift för hemtjänstinsatser	12
6.2.3	Avgiftsnivåer för hemtjänst och hemsjukvård	12
6.3	Avgiftsfria insatser	14
7	Avgifter m.m. enligt LSS.....	14
7.1	Av vem får avgift tas ut?.....	14
7.2	Kommunens avgifter och ersättning vid insats enligt LSS.....	14
7.2.1	Personlig assistans.....	14
7.2.2	Ledsagarservice, kontaktperson och avlösarservice	15
7.2.3	Korttidsvistelse i korttidshem, stödfamilj eller på läger.....	15
7.2.4	Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar.....	15
7.2.5	Bostad med särskild service för vuxna	16
7.2.6	Daglig verksamhet: Rehabiliteringsersättning, lunchkostnad och resor	16
8	Debitering.....	16
8.1	Frånvaro	17
8.2	Retroaktiva rättelser	17
8.3	Del av månad.....	17
8.4	Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse	17
8.4.1	Jämkning eller anstånd vid dubbla boendekostnader vid inflyttning till särskilt boende 17	
8.4.2	Reducering av avgifter om avgiftsutrymme saknas	18
8.4.3	Avgiftsbefrielse i speciella fall.....	18
8.4.4	Ansökan om ekonomiskt bistånd för boende i särskilt boende	18

Dokumenttyp: Avgifter och taxor, riktlinjer

Dokumentet gäller för: Sektor vård och omsorg

Diarienummer: KS2019.0348-3

Reviderad:

Giltighetstid: Till dess att nytt beslut tas

Tidpunkt för aktualitetsprövning: Vid behov eller minst vart 5:e år

Dokumentansvarig: Controller SVO

Andra tillhörande dokument: -

1 Syftet med riktlinjer

I detta dokument redovisas tillämpning av lagstiftning, som gäller kommunens rätt att ta ut avgifter för vård, omsorg och socialt stöd enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

1.1 Kommunfullmäktiges principbeslut och rätt till årlig omräkning

Alla avgifter omräknas årligen enligt gällande prisbasbelopp och fastställd rutin för avgiftshandläggning utan att taxan tas upp på nytt för beslut i kommunfullmäktige.

Revidering och översyn av riktlinjer för avgifter och avgiftshandläggning ska göras vid behov eller minst var femte år. De ska då fastställas av kommunfullmäktige.

Vård- och omsorgsnämnden fastställer årligen de avgifter som tas ut enligt dessa riktlinjer.

2 Allmänt om rätten att ta ut avgifter inom vård och omsorg

Kommunens avgiftssystem och dess tillämpningsregler för avgifter inom omsorgen styrs av flera olika lagar och förordningar, till exempel:

- socialtjänstlagen
- hälso- och sjukvårdslagen
- lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- inkomstskattelagen
- lag om bostadstillägg för pensionärer
- kommunallagen
- förvaltningslagen.

2.1 Socialtjänstlagen

Enligt 8 kap. 2 § SoL får kommunen ta ut skäligen avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader för bl.a. hemtjänst, dagverksamhet, bostad i särskilt boende.

I 3 – 9 §§ finns ytterligare bestämmelser om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och särskilt boende. Där anges hur avgiftsunderlaget ska beräknas, högsta avgift (maxtaxa), att avgiften inte får vara så stor att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel till sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). Vidare anges regler för hur förbehållsbeloppet ska beräknas (minimibelopp).

2.2 Hälso- och sjukvårdslagen

Av 17 kap. 8 § HSL framgår att socialtjänstlagens regler gäller vid beräkning av avgifter för vård eller förbrukningsartiklar enligt HSL.

2.3 Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Enligt LSS 21 § får avgifter eller ersättning för kostnader inte tas ut annat än i de särskilda fall som regleras i 18 – 20 §§.

(18 § LSS, se rubrik 7.2.1)

19 § LSS anger rätten att ta ut skäliga avgifter för bostad, fritidsaktiviteter och kulturella aktiviteter av dem som har pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek.

20 § LSS innebär en skyldighet för föräldrarna att bidra till kostnaderna för ett barn som är under 18 år och som får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av LSS. Detta ger kommunen rätt att uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

3 Allmänt om handläggning av avgifter

I varje enskilt ärende görs alltid en individuell beräkning om den enskilde inkommer med sina ekonomiska uppgifter. Utgångspunkten för avgiftssystemet är att avgifter för vård- och omsorgsinsatser inte får uppgå till så höga kostnader att den enskilde inte har tillräckliga medel för sina personliga behov och normala levnadskostnader (förbehållsbelopp).

3.1 Avgiftsbeslut

Vid biståndsbeslut avseende vård- och omsorgsinsatser enligt SoL, HSL och LSS, handläggs och utreds avgiftsbeslut av avgiftshandläggare (enligt delegation) med biståndsbeslutet som underlag. Avgiftstillämpning enligt dessa riktlinjer gäller även då vården ges av annan vårdgivare på uppdrag av kommunen (LOV).

Avgiftsbeslut fattas av avgiftshandläggaren och ska innehålla uppgift om avgiftsunderlag, förbehållsbelopp och beslutad avgift. Avgiftsbeslutet ska delges och förses med besvärshänvisning enligt bestämmelserna i förvaltningslagen. Avgiftsbeslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

3.1.1 Sekretess

Samtliga uppgifter registreras, bearbetas och dokumenteras. Uppgifterna är sekretessbelagda enligt 26 § kap 1 offentlighets- och sekretesslagen.

3.1.2 Myndighetens serviceskyldighet

Den enskilde ska informeras om kommunens avgiftssystem och tillämpningsföreskrifter för vård- och omsorgsavgifter. Den enskilde ska även upplysas om sin skyldighet att lämna uppgifter till kommunen vid förändringar som påverkar vård- och omsorgsavgiftens storlek.

3.1.3 Årlig revidering av avgift/omprövning

Avgiften ändras om något av de förhållanden som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgifterna får räknas om utan att brukarna i förväg underrättas när ändringen sker på grund av förändringar i prisbasbeloppet.

En gång per år får den enskilde en inkomstförfrågan. Ändras förhållanden under året är den enskilde skyldig att lämna uppgift om detta. Det kan till exempel vara förändring av inkomst, familjeförhållanden eller bostadskostnad.

Uppgifter om pension och bostadstillägg som betalas ut från Pensionsmyndigheten får kommunen kännedom om direkt från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan.

För att kunna fastställa avgift, krävs att kommunen har tillgång till nödvändiga uppgifter. Om begärda uppgifter inte lämnas skickas ett avgiftsbeslut om högsta avgift för de insatser som den enskilde är beviljad.

Ny avgift gäller från och med den månad inkomstuppgifter lämnats till kommunen.

3.1.4 Överklaga beslut

Avgiftsbeslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Överklagan ska ha inkommit till kommunen inom tre veckor efter det att den enskilde tagit del av beslutet. Om nya uppgifter har framkommit kan det omprövas av förvaltningen. Efter omprövning översänder handläggare överklagan till förvaltningsrätten.

4 Huvudprinciper i avgiftssystemet

Avgiften är aldrig högre än kommunens självkostnad för insatsen.

4.1 Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet är centralt för framräknande av avgifter. Prisbasbeloppet räknas ut av Statistiska centralbyrån (SCB), fastställs av regeringen och bygger på socialförsäkringsbalkens 2 kap. 6 - 7 §§.

4.2 Högkostnadsskydd för avgifter – maxtaxa

Riksdagen har beslutat om ett högkostnadsskydd, en så kallad maxtaxa, för vad kommunen får ta ut i avgift från den enskilde för vård, omsorg och stöd enligt SoL och HSL. Den högsta avgiften per månad som får tas ut av den enskilde bygger på en uträkningsmodell baserat på prisbasbeloppet och hämtas årligen från Socialstyrelsen enligt 8 kap. 5 § SoL. Maxtaxan ändras vanligen en gång om året i takt med att prisbasbeloppet ändras.

5 Beräkning av avgifter

5.1 Avgiftsunderlag

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Uppgifter om inkomster, privata pensioner, bostadskostnader med mera lämnas av den enskilde eller ombud på blanketten Inkomstförfrågan. Den enskilde har skyldighet att lämna nya uppgifter vid förändringar som påverkar avgiften.

Om den enskilde inte lämnar inkomstuppgift ska denne debiteras högsta avgift för de insatser som denne är beviljad.

5.2 Avgiftsberäkning för olika hushållstyper

5.2.1 Ensamboende

Den enskildes samtliga inkomster och utgifter som är avgiftsgrundande ligger till grund för avgiftsberäkningen.

5.2.2 Makar och registrerade partner

Makar och registrerade partners samtliga inkomster och utgifter som är avgiftsgrundande ska slås samman och delas på två (tudelningsprincipen). Underhållsavtal mellan makar saknar betydelse för avgiftsberäkningen.

5.2.3 Sammanboende

För sammanboende beräknas inkomster och utgifter som är avgiftsgrundande var för sig då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan. Däremot räknas bostadskostnad som en gemensam kostnad och delas därför mellan båda. Då de har hushållsgemensamma utgifter har de samma förbehållsbelopp som makar och registrerade partners.

5.2.4 En av makar/registrerade partner flyttar till särskilt boende

När en av sammanlevande makar flyttar till ett särskilt boende, beräknar Pensionsmyndigheten pension och bostadstillägg som för ensamstående. Vid beräkning av kommunens avgiftsunderlag gäller dock fortfarande tudelningsprincipen.

Vid beräkning av avgiftsunderlaget tas hänsyn till båda makarnas inkomster och utgifter. Nedsättning av hemtjänstavgiften på äldreboendet kan ske för att den kvarboende maken ska ha kvar medel motsvarande sin boendekostnad och minimibelopp (kvarboendeskydd).

5.3 Avgiftsgrundande inkomster

Den inkomst som används för att beräkna avgiftsutrymmet är den enskildes inkomster samt bostadstillägg. Vid beräkning av inkomsten används innevarande års inkomster. Om inkomsten är lägre än det beräknade förbehållsbeloppet kan den enskilde ha rätt till bostadstillägg vilket ansöks om hos Pensionsmyndigheten.

Som inkomst räknas

- inkomst av tjänst avseende samma år som avgiftsåret
- studiebidrag (ej lån)
- inkomst/överskott i näringsverksamhet enligt föregående års deklaration (se nedan)
- skattefria stipendier
- folkpension
- tjänstepension
- bostadsbidrag/-tillägg
- privata pensionsförsäkringar (AGS)

- utlandspensioner
- utdelning på aktier och fondandelar
- livränta
- ränta på bankmedel per den 31/12 året innan avgiftsåret
- kompensation för inkomstbortfall (t.ex. AFA).

Från inkomst dras

- statlig skatt
- begravningsavgift
- kommunal skatt
- grundavdrag.

Observera att kyrkoavgiften till Svenska Kyrkan, eller annan medlemsavgift till trossamfund inte ska frånräknas.

Vid utlandspension används FOREX dagskurs som beräkningsgrund av valutakursen.

5.3.1 Inkomst av näringsverksamhet

Inkomst av näringsverksamhet skall beräknas enligt Inkomstskattelagen. Det är dock endast *uppskattat överskott* som skall ingå i den avgiftsgrundande inkomsten. Beräkningen avser framtida inkomster av näringsverksamhet som den enskilde kan antas få under det närmaste året, fördelade med lika belopp per månad. Vid en uppskattning av framtida inkomster tas uppgifter från tidigare års inkomstdeklaration som grund för beräkning av den avgiftsgrundande inkomsten. Till näringsverksamhet räknas även innehav av näringsfastighet och bostadsrätt som inte är privatbostad samt innehav och avyttring av rätt att avverka skog.

Som inkomst av näringsverksamhet räknas t.ex.

- lön och arvode för delägare i enkelt bolag, handelsbolag och kommanditbolag
- privata uttag från verksamheten i form av varor eller tjänster
- bilförmån och bostadsförmån
- näringsbidrag (i vissa fall)
- försäkringsersättning om det är en kompensation för utebliven intäkt
- sjukpenning som grundas på inkomst av näringsverksamhet
- hyror, hyrestillägg och bostadsförmån för näringsfastighet.

5.3.2 Inkomster/utgifter som inte är avgiftsgrundande

Skattefria ersättningar som **inte** skall tas med vid inkomstberäkningen och avgiftsunderlaget är barnbidrag, barns inkomster eller barns avkastning på förmögenhet, bistånd enligt socialtjänstlagen, introduktionsersättning för flyktingar, handikappersättning, assistansersättning och den del av vårdbidraget som utgör ersättning för merutgifter. Studielån ska inte tas med vid inkomstberäkningen (endast bidragsdelen).

5.4 Beräkning av avgiftsutrymme

För att beräkna avgiftsutrymmet ska bostadskostnad, minimibelopp och ev. individuellt belopp räknas bort från inkomsten.

När förbehållsbeloppet är fastställt görs en beräkning av hur stor ekonomiskt utrymme den enskilde har att betala avgift – ett så kallat avgiftsutrymme.

5.4.1 Förbehållsbelopp – minimibelopp

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp och bostadskostnaden. Utgångspunkt för beräkning av minimibeloppet är det prisbasbelopp som årligen fastställs av riksdagen. Ensamstående skall ha lägst en tolftedel av 135,46 % av prisbasbeloppet per månad. Makar och registrerade partners skall var och en ha en tolftedel av 114,46% av prisbasbeloppet per månad. För personer under 65 år höjs minimibeloppet med 10 % av minimibeloppet (SoL 8 kap. § 7).

Minimibeloppet är ett lagstadgat lägsta belopp som den enskilde har rätt till för personligt bruk. Minimibeloppet är baserat på konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader för innevarande år. De skäliga levnadskostnaderna omfattar de varor och tjänster som hushållen vanligen behöver för att klara vardagens behov.

I minimibeloppet ingår normala levnadskostnader enligt följande

- livsmedel
- kläder och skor
- fritid
- hygien och andra förbrukningsvaror
- dagstidning, telefon, bredband
- hemförsäkring
- tandvård, läkarvård, läkemedel
- hushållsel
- resor
- möbler, husgeråd.

5.4.2 Höjning av minimibeloppet (individuella tillägg)

Om en person har kostnader för god man eller andra kostnader på grund av särskilda omständigheter, som varar minst ett år och överstiger 300 kr/mån ska förbehållsbeloppet höjas i skälig omfattning efter gjord ansökan. Det kan t ex. handla om merkostnader för läkemedel som inte ingår i högkostnadsskyddet, underhållskostnader för barn eller kostnader för god man.

Vid beräkning av behov utöver minimibeloppet ska hänsyn tas till att en del utgifter kan finansieras via handikappersättning.

Vid insatsen särskilt boende betalas en fast summa varje månad för mat. I minimibeloppet ingår Konsumentverkets årliga kostnad för livsmedel, mellanskillnaden upp till kommunens avgift för mat höjer minimibeloppet.

Höjning av minimibeloppet beviljas för högst ett år, varefter omprövning skall ske. Detta görs i samband med den årliga omräkningen av avgiftsbeslutet. Omprövning kan även ske under löpande kalenderår om förhållanden som påverkar avgiften förändras.

5.4.3 Sänkning av minimibeloppet

För personer i kommunens särskilda boendeformer med heldygnsomsorg ska en generell sänkning av förbehållsbeloppet göras med sådana kostnadsposter som ingår på boendet, t ex. förbrukningsvaror, fritidsaktiviteter, husgeråd och vissa möbler.

5.4.4 Bostadskostnader

Som bostadskostnad räknas den faktiska bostadskostnaden (enligt dom från Regeringsrätten mål 2203–04). Kostnad för fritidshus beaktas inte vid beräkning av bostadskostnad. För makar och sammanboende med gemensamt hushåll delas bostadskostnaden lika per person.

Vad räknas som bostadskostnad?

Om hyresvärden har tecknat avtal på TV- och internetabonnemang räknas avgiften för detta som bostadskostnad. Samma gäller avgift för t.ex. vatten, uppvärmning, inglasad balkong eller reparationsfond.

Vad räknas inte som bostadskostnad?

Hyra för garage eller parkeringsplats, avgift till hyresgästförening, avgift för el eller hyra av möbler räknas inte med i bostadskostnaden. Inte heller egna kostnader för abonnemang på Tv-kanaler och internet räknas som bostadskostnad.

Hyreslägenhet

För enskild som bor i en hyreslägenhet, beräknas bostadskostnaden utifrån hyran. Vid hyrd bostad med kallhyra tas hänsyn till värmekostnaden.

Bostadsrättslägenhet

För enskild som bor i bostadsrätt beräknas månadsavgiften samt 70 % av räntekostnaderna för eventuella lån på bostaden som bostadskostnad.

Eget enfamiljshus

I första hand är det de faktiska bostadskostnaderna som ska ligga till grund för beräkning av avgiftsunderlaget. Enligt detta beräknas följande som bostadskostnad för egen fastighet:

- 70 % av räntekostnaden sedan eventuellt räntebidrag dragits av
- 70 % av tomträttsavgäld
- Aktuell fastighetsskatt eller fastighetsavgift
- Driftkostnader så som uppvärmning, vatten, avlopp och renhållning.
- Del av villaförsäkring (schablonavdrag för hemförsäkringsdel)

Eget tvåfamiljshus

Samma som för enfamiljshus, men minskat med hyresintäkter för den uthyrda lägenheten.

Jordbruksfastighet

Driftskostnader och lånekostnader beräknas för fastighetens bostadsbyggnad enligt samma grunder som för enfamiljshus.

Fastighetsavgift beräknas på den del av taxeringsvärdet som avser bostadsbyggnad dock högst 0,75 procent av bostadsbyggnadsvärdet och tomtmarksvärdet upp till Skatteverkets maxbelopp.

Särskilt boende

Vid boende i särskilt boende får endast bostadskostnaden i denna särskilda boendeform läggas till förbehållsbeloppet (inga andra bostadskostnader, t.ex. fritidshus).

6 Avgifter enligt Sol (HSL)

6.1 Avgifter/kostnader utanför maxtaxa

Reglerna om maxtaxa reglerar kommunens rätt att ta ut avgifter för omvårdnadsinsatser. Det innebär att kostnader för hyra, mat, el, resor eller vaccinationer inte regleras av maxtaxan.

6.1.1 Hyra på särskilda boenden

Kostnaderna för hyra fastställs av sektor service efter förhandling med hyresgästföreningen.

Hyreslagens bestämmelser tillämpas. Det innebär t.ex. att hyra vid dödsfall betalas t.o.m. månaden efter dödsfallet. Skyldigheten att betala hyra efter dödsfallet kan efter överenskommelse upphöra tidigare om lägenheten är utrymd och annan boende önskar flytta in eller om lägenheten skall disponeras för utrustning.

6.1.2 Avgift för medboende i särskilt boende

Enligt socialtjänstlagen har makar rätt att fortsätta sammanbo om den ena parten beviljas särskilt boende.

Om den medboende utan omsorgsbehov flyttar in i samma lägenhet som sin partner, som då betalar hyra, så utgår ingen ytterligare hyra för den medboende.

Om den medboende har egen lägenhet tas hyra ut enligt hyreskontrakt.

I de fall en medboende blir ensam kvar i lägenheten i det särskilda boendet efter att parten med omsorgsbehov flyttat eller avlidit, kommer kommunen att föra en diskussion med den medboende om att flytta från lägenheten.

För enstaka måltider på boendet betalar den medboende det pris som gäller för besökande. Medboende erbjuds helpension om så önskas, då till samma pris som matkostnad på särskilt boende.

Om den medboende har biståndsbedömd hjälp betalas denna enligt befintligt regelverk för avgifter.

6.1.3 Matkostnader

Kostnad för mat grundas på kommunens självkostnadspris enligt avtal mellan sektor vård och omsorg och sektor service. Avgiften till den enskilde ska överensstämma med det portionspris som årligen fastställs av sektor service för helpension i särskilt boende, frukost, lunch, kvällsmat, mellanmål m.m. Den fasta avgiften för mat tas ut oavsett hur mycket eller hur lite den boende äter under en månad. (Avgiften för helpension är 4304 kr/mån under 2019.)

Kostnad för mat inom hemtjänsten ska fastställas i förhållande till portionspris i upphandlat avtal med leverantör och årligen prisregleras enligt avtalsförhållanden. (Avgiften är 45 kr/portion under 2019).

Enskild med förskriften fullnutrition ("sondmat") betalar matavgift motsvarande Konsumentverkets kostnadsberäkning för livsmedel för person över 75 år (1 970 kr/mån 2019).

Matavgifter enligt dessa riktlinjer fastställs årligen av vård- och omsorgsnämnden.

Avgiftsbefrielse från matkostnad i livets slutskede

I samband med att enskild ges vård i livets slutskede, efter bedömning från sjuksköterska, befrias den enskilde från kostnad för mat på boendet/korttidsboendet.

6.1.4 Elavgift

Elavgift för boende på särskilda boende där el ingår, baseras på ett schablonmässigt beräknat självkostnadspris till 4 % av prisbasbeloppet på årsbasis och betalas månadsvis.

6.1.5 Resor till och från dagverksamhet (SoL)

Kostnad för resor till och från dagverksamhet följer regionens färdtjänsttaxa. Kostnaden är dock högst det belopp som motsvarar Västtrafiks kostnad för en 30 dagars periodbiljett i Skövde tätort. Dessa kostnader räknas om i samband med regionens/Västtrafiks prisförändringar.

6.2 Avgifter inom maxtaxan

6.2.1 Maxtaxa (högkostnadsskydd)

Maxtaxan är bestämd i Socialtjänstlagen 8 kap. 5 §. Den får per månad högst uppgå till en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. För 2019 är maxtaxan 2089 kr/mån.

6.2.2 Grundavgift för hemtjänstinsatser

Grundavgiften för olika hemtjänstinsatser beräknas med utgångspunkt från kommunens självkostnadspris för en timmes hemtjänst. Grundavgiften fastställs av vård- och omsorgsnämnden vid varje nytt år.

Enligt beräkningsmodellen är grundavgiften 353 kr/månad för 2019.

6.2.3 Avgiftsnivåer för hemtjänst och hemsjukvård

Avgift för hemtjänst tas ut oavsett om insatsen ges i ordinärt boende eller i särskilt boende. Avgift för hemsjukvård tas ut enbart om insatsen ges i ordinärt boende.

Insats	Avgift	Exempel 2019
Matdistribution	Grundavgift	353 kr/mån
Inköpsservice	Grundavgift	353 kr/mån
Larm	Grundavgift	353 kr/mån
Ledsagning ¹	Grundavgift	353 kr/mån
Avlösarservice (utöver 10 tim/mån)	Grundavgift	353 kr/mån
Hemsjukvård	Grundavgift	353 kr/mån
Hemtjänst personlig omvårdnad nivå 1 ²	55 % av maxtaxa	1128 kr/mån
Hemtjänst personlig omvårdnad nivå 2 ³	Maxtaxa	2089 kr/mån
Städ och/eller tvätt	55 % av maxtaxa	1128 kr/mån
Korttidsplats (omvårdnad)	1/30 av maxtaxa per dag	70 kr/dag
Dagverksamhet (omvårdnad)	1/30 av maxtaxa per dag	70 kr/dag
Äldreboende hemtjänstavgift	Maxtaxa	2089 kr/mån
¹ För ledsagning tas endast grundavgift ut, oavsett omfattning på insatsen. De som har ett löpande beslut om ledsagning vid behov betalar varje månad oavsett om de haft insats den månaden eller ej. ² Personlig omvårdnad vardagar mellan 8 – 16 eller enbart kväll eller enbart natt ³ Personlig omvårdnad både vardagar mellan 8 – 16 och kväll, och/eller natt och /eller lördag/söndag		

Gifta/sammanboende

När två sammanboende har insatserna larm, matdistribution, inköpsservice, städ och/eller tvätt betalar de hälften var av avgiften under förutsättning att båda har fått biståndsbeslut. Detta gäller även sammanboende släktingar.

Hälsa- och sjukvårdsinsatser

För hälso- och sjukvårdsinsatser tas endast grundavgift ut, oavsett omfattning på insatserna. Avgiften tas ut oavsett om insatsen utförs av sjuksköterska, fysioterapeut/sjukgymnast, arbetsterapeut eller av personal som delegerats uppgiften.

Ingen hälso- och sjukvårdsavgift tas ut för personer under 20 år.

Avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser tas ut så länge personen är inskriven i hemsjukvården oavsett om de haft insats den månaden eller ej. (Gäller även vid tillfällig insats, t ex hemgångsteam.)

Enskild med beslut om särskilt boende eller beslut om bostad med särskild service enligt LSS betalar inte avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser. Detta gäller inte beslut om särskilt boende på Käpplunda Gärde.

6.3 Avgiftsfria insatser

Följande insatser enligt SoL har Skövde kommun beslutat ska vara avgiftsfria:

- Avlösning upp till 10 timmar per månad samt enstaka tillfällen av ledsagning
- Kontaktperson.
- Boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning.
- Tillfällig insats (t ex hemgångsteam)

7 Avgifter m.m. enligt LSS

Insatser enligt LSS är i princip avgiftsfria. Kommunen har dock rätt att ta ut avgifter för bostad, mat, resor, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter i anslutning till en insats.

Föräldrar till barn under 18 år som får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av LSS, har skyldighet att bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden (inte bara mat, fritidsverksamhet m.m.).

7.1 Av vem får avgift tas ut?

Kommunen får ta ut avgift av den som har hel ålderspension, hel sjukersättning, hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek (t.ex. arbetsinkomst eller kapitalinkomster).

Kommunen får ta ut avgift av förälder till barn som man är försörjningsskyldig för (18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år).

7.2 Kommunens avgifter och ersättning vid insats enligt LSS

7.2.1 Personlig assistans

Insatsen personlig assistans är kostnadsfritt för den enskilde.

Av den som har beviljats assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB) av Försäkringskassan får kommunen ta ut avgift för personlig assistans. Avgiften får inte vara

högre än den assistansersättning som beviljats av Försäkringskassan. Försäkringskassan kan besluta om att betala ut ersättningen direkt till kommunen (vilket är normalfallet).

7.2.2 Ledsagarservice, kontaktperson och avlösarservice

Insatserna är avgiftsfria för den enskilde.

7.2.3 Korttidsvistelse i korttidshem, stödfamilj eller på läger

Vid insats i form av korttidshem, stödfamilj eller läger tas en avgift ut för mat.

Resor till och från korttidsvistelsen betalas av den enskilde/föräldern.

Om insatsen köps av en annan kommun/vårdgivare ska måltidsavgiften motsvara dennes gällande måltidstaxa, dock aldrig högre än vid korttidsvistelse inom kommunens egen regi.

Matavgiften vid korttidsvistelse och korttidstillsyn ska utgöra 0,14 % av prisbasbeloppet per dygn, avrundat uppåt till jämnt kronantal och fördelas enligt nedanstående:

- frukost 25 % av dygnsavgiften
- lunch/middag 50 % av dygnsavgiften
- kvällsmål/mellanmål 25 % av dygnsavgiften.

Vid familjehem gäller nedanstående avgifter:

- heldag 0,14 % av prisbasbeloppet
- halvdag 0,07% av prisbasbeloppet.

7.2.4 Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar

Förälder till barn under 18 år som vårdas i ett annat hem än det egna (t.ex. familjehem, bostad med särskild service för barn och unga) har skyldighet att bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Individuell avgift räknas ut efter samma regler som när underåriga placeras i annat hem än det egna enligt socialtjänstlagen 6 kap. 1 – 4 §§. Högsta avgift som kan tas ut av var och en av föräldrarna är vad som motsvarar Försäkringskassans underhållsstöd.

Föräldrarnas skyldighet att bidra till kommunens kostnader upphör när barnet fyller 18 år. I avgiften ingår samtliga kostnader för barnet utom kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar.

Avgiften tas ut per månad med avräkning motsvarande Försäkringskassans regler för avräkning.

Kommunen gör individuella beräkningar och skälighetsbedömningar av respektive förälders betalningsförmåga. För var och en av föräldrarna fastställs ett belopp som de ska betala till kommunen. Beräkningen utgår från respektive förälders inkomst samt antalet barn de är försörjningsskyldiga för. Beräkningen kan därför leda till att föräldrarna betalar olika belopp.

När barnet fyllt 18 år upphör förälders ersättningsskyldighet till kommunen oavsett om man fortfarande har en underhållsskyldighet mot barnet. (Om barnet/ungdomen går i skola gäller underhållsskyldighet till 21 år.)

Ungdom över 18 år utan egen inkomst

Ungdomar som fyllt 18 år och inte har egna inkomster och bor i familjehem eller bostad med särskild service betalar en matavgift på 4 % av prisbasbeloppet per månad (eller 0,14 % av prisbasbeloppet per dygn). Avgiften för mat gäller när den enskilde inte bekostar maten själv.

Ungdom över 18 år med egen inkomst

Ungdomar som har fyllt 18 år och har egna inkomster (t.ex. aktivitetsersättning eller pension) och bor i familjehem eller bostad med särskild service betalar en matavgift och en bostadsavgift.

Matavgiften är på 4 % av prisbasbeloppet per månad (eller 0,14 % av prisbasbeloppet per dygn). Avgiften för mat gäller när den enskilde inte bekostar maten själv.

Bostadsavgiften får högst vara en tolftedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet (vilket under 2019 motsvarar 2146 kr). Om den faktiska bostadskostnaden är specificerad/känd och lägre än detta belopp, betalas den faktiska bostadskostnaden.

7.2.5 Bostad med särskild service för vuxna

Vuxna personer som har fyllt 18 år och bor i bostad med särskild service för vuxna har eget hyresavtal och betalar direkt till hyresvärderna. Den enskilde betalar själv sina mat- /hushållskostnader samt övriga personliga omkostnader.

Vid köpt plats, där den enskilde inte kan få ett eget hyreskontrakt, tas avgift ut för den faktiska boendekostnaden enligt specifikation på kommunens faktura från vårdgivaren. Avgiften är dock aldrig högre än en tolftedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet (vilket under 2019 motsvarar 2146 kr). Om den enskilde inte står för sina egna matkostnader och inte heller betalar matkostnaden till vårdgivaren, tar kommunen ut en matavgift på 4 % av prisbasbeloppet per månad (eller 0,14 % av prisbasbeloppet per dygn).

7.2.6 Daglig verksamhet: Habiliteringsersättning, lunchkostnad och resor

Som princip ska habiliteringsersättningen för personer som vistas minst 6 timmar per dag vara minst i storlek med det lunchpris som kostenheten årligen fastställer för verksamheten. Vård- och omsorgsnämnden får besluta om vidare anvisningar (ersättning för olika vistelsetider med utgångspunkt från kommunfullmäktiges princip).

Lunchkostnaden ska motsvara kostenhetens självkostnadspris för att producera en lunchportion till daglig verksamhet. Denna fastställs av vård- och omsorgsnämnden inför varje år.

För resor till och från den dagliga verksamheten får den enskilde betala belopp som motsvarar Västtrafiks kostnad för en 30 dagars periodbiljett i Skövde tätort.

8 Debitering

Samtliga avgifter debiteras i efterskott, vilket innebär att avgiften för januari debiteras i februari etc. Förfallodag är den sista i debiteringsmånaden.

Samtliga avgifter avrundas till närmaste kronantal uppåt.

Vid tillfällig hemvårdsinsats för enskild hemmahörande i annan kommun debiteras avgift av hemkommunen. Kostnad för mat debiteras av Skövde kommun.

Vid tillfällig hemvårdsinsats för enskild hemmahörande i Skövde kommun debiteras avgift av Skövde kommun. Kostnad för mat debiteras av vistelsekommunen.

Vid inflyttning till särskilt boende tas hyra ut från och med att bostaden/rummet ställs till förfogande enligt beslut. Avgifter för hemtjänst, mat och el debiteras från och med verklig inflyttningsdag.

Varje person med biståndsbeslut betalar avgift. Två sammanboende betalar båda avgift om de har var sitt biståndsbeslut. Två sammanboende kan få betala var sin avgift upp till maxtaxa per person.

Vid dödsfall debiteras avgifter t.o.m. dagen före dödsfallet.

8.1 Frånvaro

Vid oplanerad frånvaro från insats, t ex vid akut sjukhusvistelse, görs avdrag på hemtjänstavgiften med 1/30-del av månadsavgiften från och med första frånvarodagen till och med dagen före återkomsten. **Detta innebär att inget frånvaroavdrag görs vid en dags frånvaro.**

Från avgift för trygghetslarm görs inget frånvaroavdrag.

Planerad frånvaro måste meddelas senast 7 dagar innan frånvaron för att få avdrag på avgiften.

Beställda matportioner i hemtjänsten debiteras oavsett frånvaro från hemtjänstinsatser.

8.2 Retroaktiva rättelser

När försäkringskassan utbetalar retroaktivt bostadstillägg eller retroaktiv pension har kommunen rätt att retroaktivt räkna om och eventuellt debitera avgift för samma period.

Rättelse avseende för låg avgift debiteras för tre månader tillbaka om den felaktiga avgiften beror på att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter eller inte lämnat uppgift.

Om för hög avgift debiterats och felet beror på kommunen återbetalas avgiften för tid upp till tio år.

8.3 Del av månad

Om en insats påbörjas eller avslutas under pågående månad debiteras avgift från första dagen, resp. tom sista dagen, som hjälpen ges med 1/30-del per dag.

8.4 Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse

8.4.1 Jämkning eller anstånd vid dubbla boendekostnader vid inflyttning till särskilt boende

Den som fått beslut om särskilt boende och till följd av det får dubbla bostadskostnader, kan ansöka om jämkning och då få hyran jämkad i max fyra månader. Ansökan om jämkning ska ha inkommit till avgiftshandläggare senast tre månader efter inflyttning till särskilt boende.

I de fall där det finns fastigheter och bostadsrätter som ska säljas och beräknas ge överskott medges inte jämkning. Däremot kan man beviljas anstånd med att betala hyresfakturan.

Vid ansökan om jämkning kontrolleras förmögenheten vid årsskiftet. Om förmögenheten överstiger tre prisbasbelopp prövas inte rätten till jämkning.

Den som ansöker om jämkning måste söka bostadstillägg. Prövning av jämkning görs inte förrän besked kommit från pensionsmyndigheten om eventuellt bostadstillägg.

Med ansökan bifogas årsbesked från bank, kopia på senaste självdeklarationen, kvitto/kontoutdrag på inbetald hyra samt kopia på uppsägning av bostad.

8.4.2 Reducering av avgifter om avgiftsutrymme saknas

Om avgiftsunderlaget är noll eller ett minusbelopp kan avgift för vård och omsorg inte tas ut.

8.4.3 Avgiftsbefrielse i speciella fall

När särskilda sociala skäl föreligger kan hemtjänst- och/eller hemsjukvårdsavgift helt utgå.

8.4.4 Ansökan om ekonomiskt bistånd för boende i särskilt boende

För boende i särskilt boende med fast matavgift per månad kan ansökan om ekonomiskt bistånd göras hos avgiftshandläggaren. Som förutsättning gäller att den enskilde har bostadstillägg för pensionär och ändå saknar avgiftsutrymme. Med ansökan bifogas årsbesked från bank samt kopia på senaste självdeklarationen. Bistånd som beviljats gäller från ansökningsmånad till kommande årsskifte.